

Markovits Judit, szakpedagógus, mediátor

Tudósítás a szakmai programokról

Újbudai Pedagógiai Napok

2016. március 03-17.

Minden kora tavasszal jelentékeny szakmai találkozók és bemutatók színhelye a tizenegyedik kerület. Már több mint másfél évtizede szerveznek pedagógiai napokat Gyurcsó Gyuláné (Zsuzsa) és az Újbudai Pedagógiai Iroda munkatársai (1117 Erőmű utca 8. Minden évben igényes programot állítottak össze, amelyre nemcsak a kerület szakemberei, hanem a budai régió valamennyi kerületéből jöhettek pedagógusok.

Köszönet érte.

Erre csak olyan szakember vállalkozhat, akinek szívügye a köznevelés minden szintje. Zsuzsa ehhez a hosszú évek során valamennyi képzést megszerezve, kellő érzékkel mindig ki tudta választani mindazokat a pedagógiai témákat és területeket, amelyek aktuálisan érintették a bölcsődék, az óvodák, iskolák életét, és ezzel kiváltotta a szakma egyre növekvő érdeklődését.

Szintén köszönet jár Újbuda mindenkori vezetőinek és önkormányzatának, akik a kerület ifjúságának neveléséért folyamatosan sokat áldoznak. Megállapítható, hogy ebben a kerületben az elvártnál is többet áldoznak az oktatásra – akár egész Budapestet nézve -, ezért itt kiemelkedő színvonalú pedagógiai munka folyik, amelynek egyik összetevője a hasonló jellegű szakmai továbbképzés és önképzés lehetősége. Az idei rendezvénysorozat célja a gyermek sokoldalú megismerése, fantáziájának és érzelmeinek fejlesztése volt. A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében tartott ünnepélyes megnyitón a kerület tehetséges diákjai lehetőséget kaptak a bemutatkozásra.

Bevezető

Az idén sajnos csak négy programra tudtam ellátogatni az Újbudai Pedagógiai Napok keretében. Amióta az óvoda vált hivatalosan is a közoktatás első lépcsőfokává, igyekszem minél többször tudósítani a kollégákat e pedagógiai terület külön figyelmet érdemlő eseményeiről. A meglátogatottak közül az első két óvodában korábban már megfordultam. Ismertem és tiszteltem igényes pedagógiai munkájukat, a színvonalat, amit elértek és örömmel tapasztaltam, hogy az évek folyamán abból egy szemernyit sem engedtek.

Kérem a kedves olvasóimat, nézzék el nekem olykor a szubjektivitásomat is, mert képtelenség a látott három bemutató minden mozzanatát azonos részletességgel leírni. Kiegészítéseimet az általános pedagógia elvei alapján teszem meg.

Az első bemutató

2016.03.08.

Kerületi-szakmai bemutató: Somogyiné Baldóci Katalin óvodapedagógus (ismertetöm a tervezete alapján készült)

Kelenföldi Palánták Óvoda

Témakör/projekt: Szülőföldünk Magyarország

Tevékenység formája: komplex, drámajáték elemekkel

Címe: NEFELEJCS FALVÁN (kerületi bemutató)

Helyszíne: Nefelejcs – vegyes csoport (Iskola előkészítő jelleggel, több csoportból összevont gyermekek)

A tevékenység céljai:

- az eddigi ismeretek rendszerezése, gyakorlatba ágyazása
- a régmúlt falusi élet néhány mozzanatának megismerése dramatikus eszközökkel;
- érdeklődés felkeltése, fenntartása;
- közösségi érzés megélése, élményhez jutás;
- betekintés népi mesterségekbe
- „zöld szemlélet” alakítása – természetes, ökológiai lábnyomot nem hagyó anyagok a használati tárgyak alkalmazásával.

Szakmai előzmények:

Egy hete Magyarország és a magyar identitás áll a fókuszban: magyar jellegzetességek, magyar népi kultúra, tárgyak, ételek. Csak magyar népmesét mesélünk, magyar népdalokat énekelünk, olyanokat, amelyek autentikusak.

Műveltségtartalom:

Magyar népdalok – A juhásznak..., Lement a nap..., Este van már..., Megrakják a tüzet...

Képességfejlesztés:

- Értelmi: emlékezet, fantázia, belső képi világ fejlesztése, aktiválása, ismeretek rendszerbe foglalása
- Szociális:
 - * segítőkészség megélése a közös sors, az életélmény elképzelt helyzeteiben
 - * a családok alakításával a szociális érzékenység fejlesztése, a legfiatalabbak biztonságérzetének növelése az elfogadottság érzése által
- Kommunikációs: népi nyelvezet értése, használata, szókinccs bővítése, passzív szókinccs aktiválása.
- Testi – ritmusérzék.

Eszközök: eredeti népi használati tárgyak, mai használati tárgyak, kalapok, kendők, furulya

Szervezeti keret: kötetlen / kötött

Munkaformák: kis csoportos, csoportos

A tevékenység leírása a szervezési feladatokkal és az alkalmazott módszerekkel:

- **A fejlődést elősegítő tevékenység feltételeinek megteremtése:**
 - *játéktér kialakítása
 - *körbehívó dal éneklése
 - * Ki nincs köztünk? (a négy hiányzó nevét sorolják)
 - * szokásos közös „találkozás”
 - * eszközök előkészítése, kiválogatása
 - * játékra invitálás: „Elmegyünk Nefelejcsfalvára!”

A tevékenység folyama:

Alapkonceptió: visszamegyünk dédszüleink idejébe (3 generációval korábbra – 3 forgás szükséges ehhez)

A legények kint vannak a határban, a lányok meglepik őket. Visznek magukkal elemózsiát.

Szalonnáznak. A szabadban énekelnek, mesét szönek, beszélgetnek.

Rájuk esteledik. Megbeszélik, hogy a mezőn töltik az éjszakát, mert olyan szép idő van. Tábortüzet raknak, annál mesélnek, majd lepihennek a fűbe aludni.

Reggel madárdalra ébrednek. Elmesélik, hogyan érezték magukat, majd 3 forgással visszatérnek a jelenbe – az óvodai csoportunkba.

Minden részlet spontán, - a fantáziát bevonva - nem előre tervezett.

Elhangzott és kiemelésre érdemes további nevelési tartalom (a szerző):

„Mit vigyünk magunkkal?” Mindenki hozzászólt tudása, érdeklődése szerint.

Dédszüleink korában még nem volt eldobható palack, minden háznál térkép stb.

Agyagedényből, vágódeszkáról ettek, és a csillagok vagy a Nap állása szerint tájékozódtak.

Egymás hozzászólását szép nyugodtan kivárták a gyermekek.

A bemutató alatt az ízek kóstolása, illatok, szagok, zajok, érzetek alapján emlékek felidézése történt, a mese fonalát követve.

Megrakják a tüzet...- kockákból építve, közben énekelnek, sok mozgással.

Nincs rádiónk, se! (sorolják még mi minden...), helyette volt közös éneklés furulyaszó kíséretében, ahogy az óvodapedagógus játssza. Az élő zenélésnek nincs semmihez sem fogható hangulatteremtő, s egyben terápiás hatása minden korosztályra. A bemutató alatt is ezt láthattuk a gyermekarcokon.

Régen az embereknek több ideje jutott egymásra. Bármikor odavarázsolhatjuk magunkat Nefelejcsfalvára, a mesék világába a képzelet (fantázia) segítségével. Mindez fontos eszköze az érzelmek előhívásának, a közösségi érzés tudatos átélésének, ami kihagyhatatlan elem a személyi fejlődés e korai szakaszában.

A fegyelmezési helyzetekben is mindvégig a mese-szituációban tudott maradni az óvodapedagógus, ami – ha figyelembe vesszük a csoport tagjainak jelentős életkori eltérését - a nagyfokú pedagógiai kultúráltságát minősíti. (A Zoé nevű kislány, aki új óvodás lehetett még, mivel egyik kezében az otthoni kendőcskáját szopogatva, a bemutató alatt gyakran az óvó néni érintését, biztató figyelmét és szemkontaktusát igényelte.)

Korreferátumában Egri Gyöngyi óvodavezető-helyettes elmondta, az a céljuk, hogy a **Palánták Óvodában** minden kisgyermek érzelmekben gazdag életet élhessen meg, biztonságban, szeretetben.

Az itt megtanult kommunikáció segítségével, idővel képesek lehetnek boldog felnőttként élni, dolgozni. Később, felnőve majd szülővé válva, magyarságukra büszkék lehessenek, ahogy a bemutatón sikerült e téren is az érzelmeikre hatni. Hasonlóan vélekedett arról, amit már fentebb pozitívumként magam is említettem, hogy kolléganője mindvégig szinkronban tudott maradni a nevelési folyamatban a nehéz összetételű csapatával.

(A mellékelt fényképek a helyszínen, a bemutató alatt készültek, köszönet érte.)

A második bemutató 2016. 03. 09.

Kerületi-szakmai bemutató: Horváthné Szabó Éva óvodapedagógus (ismertetóm a tervezete alapján készült) **Albertfalvai Óvoda, Piros Alma** (6-7 évesek)

A tevékenység leírása:

Tevékenység célja: Együtt játszás, a tiszta- és együttes éneklés, zenélés élményének érzése.

Általános nevelési szempontok:

- Egészséges életmód alakítása a mozgás és a dalos játékok (légzéstechnika),
- A mesetevékenység során kaputartás, járások.

Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés: A király tulajdonságainak felsorolásával (hatalmas, igazságos, mérges, öreg stb.).

Ismert dalos játékok gyakorlása:

- Kácsa haza, kácsa,
- Tavaszi szél,
- Megyünk, megyünk vendégelünk,
- Erre kakas, erre tyúk...

Zenehallgatás: Hallgatag erdő (Gryllus Dániel)

Tevékenységi feladatok:

- **Érzelmi és közösségi nevelés:** a közösségi érzés erősítése, kölcsönös odafigyelés, egymás elfogadása képességének fejlesztése.
- **Kiemelt képesség- és készségfejlesztés:** figyelem- és türelemfejlesztés, halk-hangos felismerése, kifejezése a megadott módon, önuralom, önbizalom erősítése, testséma-testtudat fejlesztés egy kendő érintésével, a testrész és irányok megnevezésével, tiszta beszédhang képzése és tiszta éneklési készség.

Alkalmazott módszerek: bemutatás, magyarázat, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés

Eszköz: ritmushangszer, különböző tapintású textilek, kendők,

A bemutató folyamata:

- **Mese:** Hangerdő. Magyar népmesék zenéje
- Milyen volt a király? Tulajdonságok, jellemzők megnevezése és megvitatása.
- Megküzdünk az akadályokkal (teremrendezés).

- Kapu csak akkor nyílik, ha énekelünk! (Kácsa...) Keresztezett kézfogással haladás.
- Bánat mocsara. Csönd. Elköltöztek az állatok.
- Egy kis tavaszi szellő–varázslás választott hangszerekkel, a pedagógus furulyán kísér. Engedjük ki a bánatot!
- Zöldül a táj, visszaköltözhetnek a békák, halak, csigák, nádirigók, lepkék, szitakötők, pókok... Egyenletes ritmusú séta tovább.
- Érkezés a tisztásra. Testünkkel zenélünk, és esőt csinálunk, hogy jól beáztassuk a földet! (A következő próbatételre felkészülés.)
- Hangszerváltás.
- Fává változva, pajkos, majd haragos szél fújja a leveleket.
- **Zenehallgatás:** Kiálltuk ezt a próbát is. Ügyesek voltunk. A király hálája jeléül ezt a csodálatos dalt küldte!
- **Gryllus Vilmos:** Hallgatag erdő - a pedagógus ének és gitár kíséretével.
- Játék ország és a valóság határán: „Akinek van kedve, átkelhet a határon, aki még szeretne zenélni, itt maradhat velem a Hangerdőben!”

Kiemelésre érdemesnek tartom (a szerző):

Az óvodapedagógus komplex fejlesztési tevékenységét a tapasztalatok szerzése, a szociális képességek és a mozgáskoordináció fejlesztése terén láthattuk. Sokat jelent az érintés gyakoroltatása az érzelmek alakításakor, amihez az Orff-pedagógia mindig hatékony módszert adhat. A hatékony fejlesztés néhány elvárt tanulási képességre koncentrált az iskolakezdés előtt: az iránykövetésre, a testről szerzett általános tájékozottságra, az eltérő irányú mozgásokra, a hangokkal elképzelt játékokra, az anyagminőség felismerésére, de még a kudarcok elviselésére is. (Például a kedvenc hangszerből nem mindenkinek juthatott.)

Azt is megtudhattuk Évától, hogy egy másik, a szülőkkel közös projekt eredménye a sok újrashasznosított anyagból készült hangszer.

Korreferátumában Khoórné Rápolthy Bea az Ezüstfenyő Óvoda vezetője elmondta, azért választotta Horváthné Szabó Évát erre a feladatra, mert idén az Újbudai Pedagógiai Napok pedagógiai célkitűzése az érzelmek tudatosítása és a képzelet erősítése volt, aminek szemléltetésére őt találta legalkalmasabbnak a kollégái közül.

Bea is megemlítette az Orff-féle művészeti és zeneterápiás fejlesztést - ami nagy hagyományokkal bír intézményünkben – és annak sokoldalú hatását erre a korosztályra. A bemutatón megvalósult minden nevelési célkitűzés és pedagógiai mozzanat, amit a belépéskor kézhez kapott tervezetben, jól követhetett minden szakmabeli érdeklődő.

Harmadik bemutató

2016. 03. 10.

Kerületi-szakmai bemutató: Bardonné Angyal Zsuzsanna óvodapedagógus (ismertetőm a tervezete alapján készült) „Lágmányosi Nyitnikék Óvoda” Cica csoportja (részben osztott csoport)

Általános pedagógiai cél: A beszédfejlesztő játékok komplex hatása a készségek és képességek kibontakoztatásában

Nevelési feladatok:

- Érzelmi nevelés a gyermek aktivitásának, kommunikációjának, a felfedezés örömeinek biztosításával.
- A közösségi érzés erősítése közösen végzett játékok segítségével.
- Kooperációval a kölcsönös odafigyelés, reflexivitás, együtt gondolkodás, együttműködés, alkalmazkodás képességének fejlesztése.
- Beszédkészség alakítása helyes artikulációval, tiszta beszéd útján, megfelelő hangsúlyok és ritmus bemutatásával.
- Az önkifejezés gazdagítása az aktív szókincs bővítésével.

Fejlesztendő képességek és készségek:

- nagymozgások, finommozgások, egyensúly, testtudat, térpercepció, szerialitás,
- hallási figyelem, emlékezet,
- beszédészlelés (fonémahallás, ritmusfejlesztés), beszédértés mondatalkotással,
- transzformációs észlelés, keresztcsatornák aktiválása, gondolkodási műveletek, emlékezet és figyelem terjedelme,
- számfogalom (relációk, sorszámok, számlálás),
- együttműködés, kivárási, szabálytudat, feladattudat, szókincsbővítés, névutók helyes használata, aktív szókincs bővítése.

Tevékenység céljai:

- Előkészítő gyakorlatokkal a helyes artikuláció és kiejtés elő feltételeinek játékos fejlesztése.
- Beszédészlelés, beszédritmus fejlesztése mondókákkal, hangjátékokkal, szótagolás által.
- Mennyiségi relációk gyakorlása halmazképzéssel, bontással, tapasztalatok a darabszám változásairól.

Tevékenység tartalma: Beszédprodukciót, beszédészlelést, beszédmegértést fejlesztő játékok és gyakorlatok. (Madarak voltunk, földre szálltunk - ÉNO.46., Megy a gőzös...)

Tevékenységi forma: Anyanyelvi nevelés (beszédfejlesztés) komplex mozgásfejlesztés, a külső világ tevékeny megismerése matematikai-, ének-zene, énekes játék-, gyermektánc segítségével.

A több-kevesebb, ugyanannyi fogalmának alapozása. Sorszámnevek a 20-as számkörön belül. Szűcs Imre: A katonák c. versének elmondása közösen.

Alkalmazott módszerek: bemutatás, magyarázat, játékos feladatok, segítség, ellenőrzés, (értékelés: dicséret, ösztönzés), önellenőrzés.

Eszközök: cd-lejátszó, Halász Judit cd, lufik, zsebtükrök, kapitány- és vasutas sapka, szókép kártyák, társasjáték.

Előzmények: Okos kocka, grimasz játék, szótag séta a szabad játék alatt. Beszédfejlesztő nyelvi játékok.

Tevékenység típusa: ismétlő

Munkaforma: frontális, csoportos, egyéni

Szervezeti keret: kötött

A tevékenységek sorrendje:

- Tavaszi hangulat – zenével. Lufi fújás lehetőleg a levegőben tartva.
- Köralakítás: különböző légző gyakorlatok.
- Tükörrel egyénileg ellenőrzik a nyelv finommozgását - játékosan.
- Körbeülve, beszédszervi ügyesítés: ajak-, nyelv-, szájpad gyakorlatok. (A figyelem koncentrációja a testtudatra, a téri percepcióra, és az emlékezet fejlesztésére összpontosul.)

- **Hallásfejlesztés:** fonémahallás, mozgásutánzás (s, zs, cs, z, c hangcsoportra).
- Hallási megkülönböztető képesség fejlesztése:
„Ha hallod a vonat „s” hangját, utánozd mozgással! (Először a szó elején, majd a közepén hallható fonémával.)
„Mit visz a kishajó?” Magánhangzós szavak gyűjtése.
- Számlálás 20-ig játékosan, többféle megkötéssel.
- Mondat-tagolás játék a beszédértés fejlesztésére.
- Adott szótagú szavak gyűjtése.
- Szó-vonat. Hány szóból áll a vonatunk? Számlálás. (Megy a gőzös... motorika- és ritmusfejlesztés)
- Március 15-i ünnephez kapcsolás: „Mondjuk el együtt! Szűcs Imre A katonák c. versét!”

Kiemelésre érdemesnek tartom (a szerző)

Tapasztalat, hogy egyre több a beszédében elmaradott gyermek az óvodákban, amit a logopédusok is megerősítenek. Ennek egyik oka lehet, hogy az oly gyakori otthoni hangzavar, ahol egy időben szól a tévé, a rádió, a cd-lejátszó, vagy éppen a pc-kihangosítója stb. zeng, miközben a gyerekekkel beszélne valamelyik családtag. Ilyen zavarásokkal teli közegben nehezen lehet a kisgyermek artikulációját, vagy beszédét, szókincsét fejleszteni.

A logopédusoknak ma már szinte csak a „komoly beszédhibával” rendelkező gyerekekre jut ideje az iskola kezdése előtt. Ezért nagyon fontos a szerepe az olyan nevelőnek egy intézményben, aki e terület fejlesztőpedagógusa is. Tudjuk, minél korábban elkezdődik a beszéd, a mozgás korrekciója, annál előbb jelentkezhetnek az eredmények a kisgyermeknél. Ahogy a többi bemutatóm tapasztaltam, itt is fokozatosan épültek egymásra az egyre nehezedő feladatok. Láthattuk, mennyire fontos az élményeken alapuló ismeretszerzés és tudatosítás, természetesen mindig játékos formában, illeszkedve az életkori sajátosságokhoz.

Korreferátumában Karkus Mihályné óvodavezető és Horváth Júlia óvodapedagógus elmondták, hogy a **Nyitnikék Óvodában** hosszú évek óta felvállalják a beszédfejlesztést és korrekciót.

Arra törekednek, hogy a gyerek szükségletei szerint, lehetőleg „mozgásba ágyazottan” gyakoroltassák a helyes hangképzést, kiejtést, légzésfajtákat, szem-kéz-száj-nyelv koordinációját. A pedagógus személye, tapasztalata sok mindent képes javítani. Sőt, az is elmondható, a beszédfejlesztés nem is olyan eszközigényes, mint gondolnánk, inkább tudás, türelem és elhivatottság szükséges hozzá. Ebben az életkorban a jól felkészült és képzett óvodapedagógus sikerrel korrigálni képes a beszéd hibáit a szülő bevonásával, még mielőtt azok rögzülnének, és amiket később már sokkal fáradtságosabb kijavítani.

Öröm volt látni mindhárom helyszínen az érdeklődők sokaságát, mert még állóhely is alig maradt a fiatalabb kollégáknak, vagy a kicsit is később érkezőknek.

A gyerekeknek jól alkalmazkodtak a kisebb mozgástérhez, és a számukra mindenképpen szokatlan helyzethez.

Szót kell ejtenem arról is, hogy milyen sokrétű, és a pedagógiához szorosan kapcsolható eseményeket fűz egybe az Újbudai Pedagógiai Napok sorozata, melynek másfél évtizede fő szervezője és motorja **Gyurcsó Gyuláné, Zsuzsa**. Nehéz választani például a nyelvész professzor (**Dr. Gósy Mária**), a természetvédő (**Kremnicsán János**), a matematika tanár (**Ruzsinszkiné Lukácsy Margit**), a pszichológus professzor (Dr. Páli Judit) vagy a festőművész (Barabás Márton) előadása között.

Az idén volt még a meghívottak között protokoll-szakértő (**Görög Ibolya**), testnevelő mestertanár a kontra-játék szakértője (**Gergely Ildikó**), meseterapeuta (**Bajzáth Mária**), és persze sok önfeláldozó óvodapedagógus, tanító és tanár a kerületből, akik vállalták egy ilyen bemutató izgalmát, és az ügy iránt érzett alázattal álltak ki ország-világ elé – hiszen Buda más kerületeiből is érkeztek kollégák –, hogy megmutassák tudásuk legjavát.

Tisztelet és köszönet illet mindenkit színvonalas munkájáért!

Már most kíváncsian várom a jövő évi pedagógiai napok kínálatát Újbudán!